МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Проект

Н А Р Е Д Б А

№ …….

за придобиване на квалификация по професията

„ОРГАНИЗАЦИЯ И ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ПРИСТАНИЩА И ФЛОТА“

Раздел I
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професия код 104106 „Организация и експлоатация на пристанища и флота“ от област на образование „Транспортни услуги“ и професионално направление код 1041 „Транспортни услуги“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професия код 104106 „Организация и експлоатация на пристанища и флота“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на втора и трета степен на професионална квалификация по професията, както и за достигане на отделни единици резултати от ученето.

Чл. 3. Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 3, 5 и 6 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват типови учебни планове за ученици, учебни планове за лица, навършили 16 години, и учебни програми за обучението по професията.

Раздел II
СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от учене за придобиване на

ПРОЕКТ

втора и трета степен на професионална квалификация по професията, критериите и средствата за оценяване на всяка единица резултат от учене, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Учебните планове и учебните програми по чл. 3, разработени въз основа на тази наредба, започват да се прилагат от учебната 2026 – 2027 г. за учениците, които постъпват в VIII клас в училищното професионално образование и обучение, а за лица, навършили 16 години – от 1 януари 2026 г.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 6 във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ

Приложение към чл. 2

ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА
„ОРГАНИЗАЦИЯ И ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ПРИСТАНИЩА И ФЛОТА“

Професионално направление					
Код: 1041	**Транспортни услуги**				
Професия					
Код: 104106	**Организация и експлоатация на пристанища и флота**				
Степени на професионална квалификация		**-**	**II**	**III**	**-**
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)		**-**	**3**	**4**	**-**
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)		**-**	**3**	**4**	**-**

ПРОЕКТ

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или входящо квалификационно равнище за придобиване на степени на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение

За придобиване на втора и трета степени на професионална квалификация по професията „Организация и експлоатация на пристанища и флота“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

1.1.1. За придобиване на втора степен на професионална квалификация

- за лица, навършили 16 години – завършен първи гимназиален етап.

1.1.2. За придобиване на трета степен на професионална квалификация

- за ученици – завършено основно образование;
- за лица, навършили 16 години – придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

Изискването за входящо квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение за придобиване на трета степен на професионална квалификация е придобита втора степен на професионална квалификация по професията.

1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

2. Описание на професията

2.1. Втора степен на професионална квалификация по професията „Организация и експлоатация на пристанища и флота“

Работата включва дейности с комплексен характер, извършвани при динамични условия, като се изискват познаване на организацията на труда, действието на обслужващите съоръжения и организиране на дейности по безопасна експлоатация в пристанищата. Придобилите втора степен на професионална квалификация трябва да:

- осигуряват и отчитат правилното приемане и издаване на всички товари – внос, износ, транзит, реекспорт от и на кораб, вагони, автомобили по получатели, брой и марки;
- отговарят за изготвяне на първичната документация по физическата обработка на товарите и правилното отчитане на работата в бригадите в нарядните листове;
- изискват от бригадата стандартно да подготвя подемите и правилно да бъдат наредени колетите за предаване/приемане;
- въз основа подписите в талиманската тетрадка накрая на смяната изготвят талиманска записка, която се изготвя чисто и ясно с попълнени всички данни, необходими за отчитане на стоката;
- следят за качествената обработка на товарите. Попълват в наряда за бригадата количествата на обработения товар и го предават на съответния стифадор. Сигнализират на ръководителя на работния обект за некачествена обработка на товарите за вземане на съответните мерки;
- оказват съдействие и контрол по опазване на товарите от разхищение и посегателства.

Работното място се определя в зависимост от особеностите на товаро-разтоварния процес. Работното време е с нормална продължителност. При изпълнение на трудовите дейности се спазва стриктно нормативната уредба. Личностните качества, които се изискват

ПРОЕКТ

за упражняване на професията, са: прецизност при спазване на изисквания и инструкции, отговорност и дисциплина, коректност, самоконтрол, гъвкавост, познания и умения в професионалната област, морални и етични качества.

2.2. Трета степен на професионална квалификация по професията „Организация и експлоатация на пристанища и флота“

Работата включва дейности с комплексен характер, извършвани при динамични условия, като се изискват познаване на организацията на труда, действието на обслужващите съоръжения и организиране на дейности по безопасна експлоатация в пристанища. Придобилите трета степен на професионална квалификация имат следните отговорности и задължения – работа с пристанищни и корабни документи, типови технологични карти, счетоводни документи, товарене, разтоварване и подреждане на товари, използване на специализирано оборудване, комуникация с други екипи.

Като ръководител смяна в транспортно експлоатационно звено лицето, придобило трета степен по професията „Организация и експлоатация на пристанища и флота“, управлява, контролира и планира цялата дейност на своята организация в експлоатационния пункт. Той организира и съгласува работата на всички служители на смяна – дежурни ръководители, служители в оперативна експлоатация, относно обединяването на технологичните процеси в единен технологичен процес. При изпълнение на трудовите си дейности спазва стриктно нормативната уредба за осъществяване на претоварна дейност в пристанищата. Личностните качества, които се изискват за упражняване на професията „Организация и експлоатация на пристанища и флота“, са: умение за планиране, умения за работа със специализирано оборудване, за организация и ръководство на колективна трудова дейност, прецизност при спазване на изисквания и инструкции, отговорност, коректност, логическо мислене и комбинативност за справяне в проблемни ситуации, самоконтрол. Резултатите от дейността му се изразяват в организацията, документирането и отчитането на цялостния и/или част от производствения процес за превоз на товари във водния транспорт. Работното място на ръководител смяна в транспортно експлоатационно звено се определя от конкретната организация и спецификата на дейностите. Работното му време е с нормална продължителност съгласно Кодекса на труда.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на втора и трета степен на професионална квалификация по професията

Степен на професионална квалификация	Ниво по НКР/ ЕКР	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)												
		ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 7	ЕРУ 8	ЕРУ 9	ЕРУ 10	ЕРУ 11	ЕРУ 12	ЕРУ 13
		Обща ПП		Отраслова ПП			Специфична ПП							
II	3	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
III	4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

3.1. Списък на Единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка – единна за всички професионални направления от Списъка на професиите за професионално образование и обучение за всички професии

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

ЕРУ 2. Икономика и предприемачество

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за професиите от

ПРОЕКТ

професионално направление „Транспортни услуги“
ЕРУ 3. Основни работни процеси
ЕРУ 4. Транспортни услуги
ЕРУ 5. Транспортна логистика

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията „Организация и експлоатация на пристанища и флота“
ЕРУ 6. Информационни и комуникационни технологии в пристанища и флота
ЕРУ 7. Дейност и обслужване на флота
ЕРУ 8. Пристанищна дейност
ЕРУ 9. Прием, обработка и предаване на товари
ЕРУ 10. Складово дело
ЕРУ 11. Експлоатация на флота
ЕРУ 12. Експлоатация на пристанища
ЕРУ 13. Експлоатационна дейност на търговски пристанища и корабоплавателни компании

3.2. Описание на единиците резултати от ученето за професията „Организация и експлоатация на пристанища и флота“

3.2.1. Обща професионална подготовка по професията

ЕРУ 1	**Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда**
Резултат от учене 1.1	Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасните условия на труд на работното място
Знания	• Познава основните нормативни актове за здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) • Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване • Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки • Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции • Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации
Умения	• Прилага мерки за безопасност на работното място • Спазва хигиенните норми на работното място • Прилага инструкции за безопасна работа • Реагира правилно при аварийни ситуации
Компетентности	• Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на различните трудови дейности
Резултат от учене 1.2	Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда
Знания	• Познава нормативни актове, свързани с опазването на околната среда, и ЗБУТ • Познава трудовоправните норми, свързани със ЗБУТ • Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социалното развитие с цел защита на живота, здравето и

ПРОЕКТ

	работоспособността на работещите
Умения	• Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност • Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране • Използва технологии и материали, щадящи околната среда • Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място
Компетентности	• Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране • Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им • Способен е стриктно да следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее теоретични знания за: - хигиенните норми - здравословните и безопасните условия на труд на работното място - овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ - превантивната дейност за опазване на околната среда Част по практика на професията: • Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика •
ЕРУ 2	**Икономика и предприемачество**
Резултат от учене 2.1	Познава основите на пазарната икономика
Знания	• Познава основни икономически понятия – търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена • Познава ролята на държавата в икономиката – данъци, бюджет, регулации • Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия • Разяснява основни понятия във финансите – приходи, разходи, печалба, инвестиции • Разбира значението на социалната и екологичната отговорност при ръководене на бизнес
Умения	• Използва основни икономически понятия, като търсене, предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на

ПРОЕКТ

	професионалните си задачи • Отчита значението на основните финансови показатели, като приходи, разходи, печалба и инвестиции
Компетентности	• Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти
Резултат от учене 2.2	Познава основите на предприемачеството
Знания	• Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката • Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес, включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план • Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на стопанска дейност
Умения	• Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност • Прилага знания за предприемачеството в работната си среда
Компетентности	• Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания • Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания • При необходимост представя идеи и предложения пред клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката • Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус • Участва в разработването на бизнес план на фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.2. Отраслова професионална подготовка по професията

ЕРУ 3	**Основни работни процеси**
Резултат от учене 3.1	Познава правилата и начините на организация на работата в предприятията за транспортни услуги
Знания	• Изрежда нормативни актове и вътрешни документи на предприятието, свързани с работния процес

ПРОЕКТ

	• Назовава основните работни процеси и дейности на работното място • Назовава основните документи и документални процедури, свързани с изпълнението на работните процеси и дейности на работното място • Познава ресурсите, средствата и инструментите, свързани с осъществяване на работния процес
Умения	• Спазва основните нормативни актове, свързани с професията • Изпълнява работата си според създадената организация на работа на работното място и в обекта • Прилага инструкциите и указанията, свързани с професията и работното място • Подготвя работното място за изпълнение на поставените задачи
Компетентности	• Способен е самостоятелно да организира работното си място • Самостоятелно разпределя работата си спрямо работното време и график
Резултат от учене 3.2	Работи в екип
Знания	• Познава етичните правила и норми в бранша • Познава отделните длъжности, техните взаимоотношения и йерархични връзки в работния екип • Описва принципите на етичните работни взаимоотношения и колегиалността • Обяснява причините, признаците и техниките за избягване на конфликти в работна среда
Умения	• Спазва етичните норми и правила в брашна • Спазва принципите на етични работни взаимоотношения и колегиалност • Разпознава и преодолява конфликтите в работна среда
Компетентности	• Взаимодейства ефективно с всички участници в трудовия процес съобразно работния протокол • Способен е да приеме отговорности при работа в група или екип
Резултат от учене 3.3	Работи с клиенти
Знания	• Познава законите и наредбите, свързани с осигуряването на качествени услуги за клиенти • Познава правилата за защита на личните данни и чувствителната информация при работа с клиенти • Познава етичните норми и добрите фирмени практики за взаимодействие с клиенти • Описва начините за изчисляване на дължими суми и средствата за разплащане с клиенти • Обяснява основните правила на обслужване и поведение • Изброява етапите на обслужване
Умения	• Прилага действащото законодателство при обслужването на клиенти • Спазва правилата и процедурите за защита на личните данни и

ПРОЕКТ

	чувствителната информация за клиентите • Прилага добрите фирмени практики във взаимодействието с клиенти • Изчислява дължими суми и извършва разплащания при предоставяне на услуги за клиентите
Компетентности	• Обслужва качествено клиентите, спазвайки правилата и утвърдените фирмени практики • Способен е да взаимодейства ефективно с клиентите на предприятието • Способен е да се справи с трудни клиенти на предприятието
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основните теоретични знания за приложимите в изпълнение на работните процеси и дейности на работното място нормативна уредба, правила и процедури • Владее основните теоретични постановки на основните работни процеси и дейности на работното място • Владее основните теоретични знания за ресурсите, средствата и инструментите, свързани с осъществяване на работния процес • Владее основните теоретични знания, свързани със създаване на ефективно взаимодействие в работния екип • Владее основните теоретични знания, свързани с ефективно обслужване на клиенти Част по практика на професията: • Избира ресурси, средства и инструменти за изпълнение на конкретна работна задача • Определя методи и средства (подходи) за осъществяване на конкретна работна задача • Изготвя документи по изпълнението на конкретна работна задача
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 4	**Транспортни услуги**
Резултат от учене 4.1	Познава услугите и транспортните средства в автомобилния транспорт
Знания	• Познава видовете транспортни средства и инфраструктурата за автомобилен транспорт • Познава същността, понятията и видовете транспортни услуги в автомобилния транспорт • Познава основните производствени показатели и измерители в автомобилния транспорт • Назовава основните нормативни изисквания и институционална рамка за автомобилен транспорт • Назовава основните документи и процедури за автомобилен транспорт
Умения	• Разпознава видовете транспортни средства и инфраструктура

ПРОЕКТ

	за автомобилен транспорт • Съпоставя различни видове автомобилни транспортни услуги • Определя основните производствени показатели и измерители в автомобилния транспорт • Комплектува документи за автомобилен транспорт • Избира автомобилна транспортна услуга
Компетентности	• Взема оптимално решение при избора на услуга в автомобилния транспорт
Резултат от учене 4.2	Познава услугите и транспортните средства в железопътния транспорт
Знания	• Познава видовете транспортни средства и инфраструктурата в железопътния транспорт • Познава същността, понятията и видовете транспортни услуги в железопътния транспорт • Познава основните производствени показатели и измерители в железопътния транспорт • Назовава основните нормативни изисквания и институционална рамка за железопътен транспорт • Назовава основните документи и процедури за железопътен транспорт
Умения	• Разпознава видовете превозни средства и инфраструктура за железопътен транспорт • Съпоставя различни видове железопътни транспортни услуги • Определя основните производствени показатели и измерители в железопътния транспорт • Комплектува документи за железопътен транспорт • Избира железопътна транспортна услуга
Компетентности	• Взема оптимално решение при избора на услуга в железопътния транспорт
Резултат от учене 4.3	Познава услугите и превозните средства в морския и вътрешноводния транспорт
Знания	• Познава видовете транспортни средства и пристанища в морския и вътрешноводния транспорт • Познава същността, понятията и видовете транспортни услуги в морския и вътрешноводния транспорт • Познава основните производствени показатели и измерители в морския и вътрешноводния транспорт • Назовава основните нормативни изисквания и институционална рамка в морския и вътрешноводния транспорт • Назовава основните документи и процедури при морския и вътрешноводния транспорт
Умения	• Разпознава видовете превозни средства и пристанища на речния и морския транспорт • Съпоставя различни транспортни услуги в морския и вътрешноводния транспорт • Определя основни производствени показатели и измерители в морския и вътрешноводния транспорт • Комплектува документи за морски и/или вътрешноводен транспорт

ПРОЕКТ

	• Избира транспортна услуга в морския и вътрешноводния транспорт
Компетентности	• Взема оптимално решение при избора на услуга в морския и вътрешноводния транспорт
Резултат от учене 4.4	Познава услугите и превозните средства във въздушния транспорт
Знания	• Познава видовете транспортни средства и летищна инфраструктура за въздушен транспорт • Познава същността, понятията и видовете транспортни услуги във въздушния транспорт • Познава основните производствени показатели и измерители във въздушния транспорт • Назовава основните нормативни изисквания и институционална рамка във въздушния транспорт • Познава основните документи и процедури при въздушен транспорт
Умения	• Разпознава видове самолети и летища • Съпоставя различни транспортни услуги във въздушния транспорт • Определя основни производствени показатели и измерители във въздушния транспорт • Комплектува документи за извършване на въздушен транспорт • Избира въздушна транспортна услуга
Компетентности	• Взема оптимално решение при избора на услуга във въздушния транспорт
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основните теоретични знания за видовете превозни средства и необходима инфраструктура в съответния вид транспорт • Владее основните теоретични знания за същността, понятията и видовете услуги в транспорта • Владее основните теоретични постановки за определяне на основните производствени показатели и измерители в съответния вид транспорт • Владее основните теоретични знания за документите и процедурите по организация на съответния вид транспорт Част по практика на професията: • Обосновава транспортна услуга във вид транспорт • Определя производствени показатели и измерители на вид транспортни средства • Подготвя документи за транспорт
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 5	**Транспортна логистика**
Резултат от учене 5.1	Разбира същността на транспортната логистика
Знания	• Познава основните понятия, процеси, документи, участници в логистиката

ПРОЕКТ

	• Изброява видовете логистика • Познава икономическата същност на транспорта и транспортните коридори • Обяснява понятията, показателите и измерителите в транспортната логистика • Описва правната рамка, институциите и организациите, регулиращи дейностите в транспортната логистика
Умения	• Разпознава логистични понятия, процеси, документи и участници • Идентифицира логистична услуга • Разпознава транспортните коридори • Разпознава ролята и функциите на институциите и организациите, регулиращи дейностите в транспортната логистика • Разграничава ролите, правата и задълженията на лицата, ангажирани в дейностите на транспортната логистика
Компетентности	• Спазва стриктно отговорностите по получаване, превоз и доставка на товари по договори за изпълнение • Спазва стриктно правилата за безопасен и икономичен превоз на товари и изискванията към моторните превозни средства за превоз на товари
Резултат от учене 5.2	Познава технологията на транспортната логистика
Знания	• Посочва основните участници и дейности в транспортната логистика • Описва съоръженията, оборудването и машините, използвани в дейностите на транспортната логистика • Описва основните документи, процедури и формалности, използвани в транспортната логистика • Обяснява организацията, задачите и процесите в транспортната логистика • Обяснява приложението и мястото в изпълнението на транспортна логистика на съоръжения, оборудване и машини
Умения	• Разпознава функциите и задачите на участниците при изпълнението на дейностите на транспортната логистика • Разпознава и изготвя документи, свързани с процедури и формалности в транспортната логистика
Компетентности	• Разграничава точно видовете товари и специфичните особености на безопасното им транспортиране • Разграничава правилно специфичните особености при товарене, разтоварване, опаковка и маркиране на товарите
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее теоретични знания за основни понятия, процеси, документи, участници в логистиката • Владее основните теоретични знания за определяне и измерване на показателите за ефективност и резултат на дейностите в транспортната логистика • Владее основните теоретични постановки за организирането и документирането на дейностите в транспортната логистика • Владее основните теоретични знания за използваните в транспортната логистика съоръжения, машини и оборудване

ПРОЕКТ

	Част по практика на професията: • Определя ефективен транспортен маршрут по зададени параметри • Работи с оборудване и документи за товарене, разтоварване, опаковка и маркиране на товарите • Подготвя и проверява документи за товарене, разтоварване, опаковка и маркиране на товарите
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.3. Специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 6	**Информационни и комуникационни технологии в пристанищата и флота**
Резултат от учене 6.1	Обработва информация с информационни и комуникационни технологии и системи за управление на транспорта
Знания	• Изброява интернет търсачки • Познава начини за електронен обмен на данни и информация • Описва начините за намиране и запазване на определена цифрова информация (текст, изображения, аудио, видео, уебстраници и др.) • Посочва начините за възпроизвеждане на вече записано цифрово съдържание
Умения	• Използва търсачка за намиране на информация • Записва цифрово съдържание (текст, изображения, аудио, видео, уебстраници и др.) • Създава таблици и определя параметри, оказващи влияние върху транспортния маршрут • Възпроизвежда вече записано цифрово съдържание • Умее да създава различни документи за делова кореспонденция • Използва документи, отчети, контракти и стандартни форми на документи на чужд език по професията • Разбира различията в комуникационните стилове и професионалната етика
Компетентности	• Демонстрира основно владеене на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в транспорта при обработването на информация и комуникира ефективно на чужд език по професията с всички участници
Резултат от учене 6.2	Осъществява комуникация чрез ИКТ и глобална система за позициониране
Знания	• Изрежда доставчици на услугата електронна поща • Изброява алтернативите за осъществяване на доставките • Посочва доставчици на услуги за споделяне на файлове • Познава софтуерни продукти, свързани с професионалната дейност

ПРОЕКТ

	• Познава предназначението и възможностите за проследяване на транспортната услуга и планираните дейности • Посочва глобалната система за позициониране
Умения	• Използва електронна поща • Използва основни функции на софтуер за аудио- и видеоразговори • Умее да проследява транспортната услуга и планираните дейности • Работи със специализирани софтуерни продукти, свързани с професионалната дейност
Компетентности	• Демонстрира основно владеене на ИКТ при онлайн комуникация
Резултат от учене 6.3	Създава цифрово съдържание чрез ИКТ и системи за организация на складовото стопанство и материални активи
Знания	• Посочва софтуер за създаване и редакция на просто цифрово съдържание в един формат (текст, таблици, изображения) • Изброява основните функции на софтуер за създаване и редакция на просто цифрово съдържание при организация на складовото стопанство • Познава функциите и възможностите на специализиран софтуер за управление на складови процеси (например WMS – Warehouse Management System) и работа с цифрови платформи за проследяване на материални потоци • Използва специализирани софтуерни продукти за управление на логистични процеси и проследяване на товаропотоци в реално време
Умения	• Създава просто цифрово съдържание в един формат (текст, таблици, изображения) • Редактира просто цифрово съдържание • Създава, обработва и актуализира цифрови записи, отчети и бази данни, свързани с движението и съхранението на стоки чрез ИКТ инструменти и складови информационни системи • Оптимизира логистични процеси и транспортни схеми с помощта на специализирани софтуерни продукти и системи за управление на транспорта (TMS)
Компетентности	• Демонстрира основно владеене на ИКТ при създаването на електронно съдържание при организация на складовото стопанство
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Поставените задачи са изпълнени самостоятелно и в рамките на предварително зададеното за това време Част по практика на професията: • Демонстрирани са основни знания, умения и компетентности, свързани с употребата на ИКТ, свързани с професионалната дейност
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит

ПРОЕКТ

	Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 7	**Дейност и обслужване на флота**
Резултат от учене 7.1	Познава същността на морското корабоплаване
Знания	• Посочва необходимостта от транспорт • Дефинира теоретични понятия • Познава същността на транспортния процес • Описва предназначението на подвижния състав на флота • Познава класификационните признаци на видовете кораби • Изброява фазите за извършване на морските превози
Умения	• Използва свободно специфичната терминология • Обяснява необходимостта от транспорт • Разпознава технико-експлоатационните характеристики на кораба
Компетентности	• Взема оптимално решение при избора на обслужване и услуги в морското корабоплаване
Резултат от учене 7.2	Познава организацията на морските превози
Знания	• Дефинира товаропотоци и пътникопотоци • Изброява видовете морски превози • Познава същността на трампово корабоплаване • Описва характеристиките на трампово корабоплаване • Познава същността на линейното корабоплаване • Описва характеристиките на линейното корабоплаване • Описва организацията на превоз на товари при особени обстоятелства • Описва организацията на пътническите превози
Умения	• Използва свободно специфичната терминология • Организира морските превози • Разпознава условията за фрахтоване на морските кораби при различните превози
Компетентности	• Способен е да използва по предназначение функционалностите на формите за осъществяване на морски превоз
Резултат от учене 7.3	Прилага нормативната уредба за морски превоз
Знания	• Познава условията в договора за покупко-продажба • Познава специфичните особености на договорите за морски превоз • Познава видовете договори • Класифицира видовете пратки • Разграничава правата и задълженията на товародателя и товарополучателя • Описва други превозни документи
Умения	• Прилага правилата за морски превоз • Различава видовете договори • Идентифицира условията в договорите
Компетентности	• Способен е самостоятелно и ефективно да приложи нормативната уредба

ПРОЕКТ

Резултат от учене 7.4	Комуникира с клиенти на чужд език при изпълнение на професионални дейности
Знания	• Познава етикета при комуникация с чуждестранни клиенти във флота • Познава езиковата култура и форми за учтивост, използвани в обслужващите дейности • Използва документи, отчети, контракти и стандартни форми на документи на чужд език по професията • Идентифицира предупреждения, инструкции и сигнали, използвани при процедури на чужд език
Умения	• Използва кратки фрази на чужд език за посрещане, ориентиране и информиране на клиента • Обяснява на разбираем чужд език основната цел, времетраене и очаквания при процедура • Задава въпроси и получава обратна връзка от клиента относно състояние или комфорт • Реагира при нужда с подходящи изрази за прекъсване, обяснение или пренасочване
Компетентности	• Способен е да използва чужд език в типични професионални ситуации с клиенти, като осигурява разбиране, безопасност и културно съобразено обслужване при изпълнение на процедури
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Дефинира теоретични понятия за дейността на флота и нейната специфика Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано изпълнява възложената практическа задача, свързана с дейността на флота и нейната специфика • Познава ключови професионални фрази и термини на чужд език по професията • Спазено е времето за изпълнение на задачата
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 8	**Пристанищна дейност**
Резултат от учене 8.1	Дефинира същността и принципите на пристанищната дейност
Знания	• Дефинира същността на пристанищната дейност • Демонстрира знания за работа с оборудване и технологии, използвани в пристанищата и флота • Описва реда и начина за организацията при обработката на корабите в пристанището • Различава нормите за обработка на корабите в пристанищата • Определя продължителността на престоя на корабите за товаро-разтоварни операции
Умения	• Спазва правилата на пристанищната дейност • Различава начина за организацията при обработката на

ПРОЕКТ

	корабите в пристанището • Отчита продължителността на престоя на корабите за товаро-разтоварни операции
Компетентности	• Способен е самостоятелно и отговорно да подготви товаренето и разтоварването на корабите в пристанището
Резултат от учене 8.2	Прилага нормативната уредба за предоставяне на пристанищни услуги
Знания	• Познава основните нормативни актове, регулиращи предоставянето на пристанищни услуги (например: Закон за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България, международни конвенции и наредби) • Работи с различни наредби, правилници, инструкции за предоставяне на пристанищни услуги • Разбира логистичните процеси между пристанището и вътрешността на страната
Умения	• Прилага изискванията на действащата нормативна уредба при документиране, организация и контрол на пристанищни дейности • Различава наредби, правилници, инструкции за предоставяне на пристанищни услуги • Координира ефективно и безопасно протичане на процесите в съответствие с установените правила и срокове
Компетентности	• Способен е самостоятелно и ефективно да приложи нормативната уредба
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Дефинира теоретични понятия за дейността на пристанища Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано изпълнява възложената практическа задача, свързана с дейността на пристанища • Спазено е времето за изпълнение на задачата
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 9	**Прием, обработка и предаване на товари**
Резултат от учене 9.1	Приема и контролира получаването на товарите
Знания	• Познава нормативните изисквания и вътрешнопристанищните правила за прием на товари • Изброява видовете транспортни опаковки • Познава различните маркировки, поставени върху товари • Класифицира видовете товари
Умения	• Приема товари • Различава маркировки върху товарите • Преброява и описва обработените товари

ПРОЕКТ

Компетентности	• Способен е самостоятелно да приема и контролира коректно товари съгласно изискванията на нормативната уредба и вътрешните правила
Резултат от учене 9.2	Проверява и обработва натоварените или разтоварените товари
Знания	• Познава нормативните изисквания и вътрешнопристанищните правила за обработка на товари • Познава подемно-транспортна техника в претоварната дейност • Познава универсалните и специализираните товарозахватни приспособления • Стифира товари при спазване на изискванията за съхранение • Познава естествените процеси и явления, протичащи в товарите и условията за запазване на товарите • Използва транспортни и пристанищни документи
Умения	• Различава товароподемни машини, товарозахватни приспособления и инвентар • Различава начините за опазване на опаковката и маркировката върху товарите • Намира правилния начин за стифиране на товарите • Демонстрира умения за осигуряване на безопасност на корабоплаването, както и на безопасната работа на пристанищната инфраструктура
Компетентности	• Способен е самостоятелно да проверява и обработва товари съгласно изискванията на нормативната уредба и вътрешните правила
Резултат от учене 9.3	Обработва специфични товари съгласно изискванията
Знания	• Познава стандартите и нормативните изисквания за сигурност при превоз и обработка на товари • Описва стандартите за обработка на специфични товари • Разпознава специфичните товари
Умения	• Осъществява превантивни мерки за сигурност на товарите • Прилага нормативните изисквания за сигурност при превоз и обработка на специфични товари • Спазва изискванията за обработка на специфични товари
Компетентности	• Участва при обработването на специфични товари, като спазва изискванията за ЗБУТ и опазване на околната среда
Резултат от учене 9.4	Води необходимата документация
Знания	• Познава документите, съпътстващи осъществяването на обработка на товарите • Познава видовете документи, използвани в пристанищната дейност, и техните задължителни реквизити (например товарителници, приемно-предавателни протоколи, декларации, дневници и регистри) • Разпознава стандартите за обработка • Познава нормативната уредба и регламентите, свързани с морския и пристанищния транспорт
Умения	• Прилага нормативните изисквания за сигурност при

ПРОЕКТ

	обработка на товари • Съставя и попълва коректно задължителната оперативна и отчетна документация, свързана с предоставянето на пристанищни услуги • Координира комуникацията между различните звена за осигуряване на точност и ефективност при обработка на товарите • Спазва изискванията за сигурност и обработка на товари
Компетентности	• Ефективно използва необходимата документация, като планира, координира и контролира движението на кораби, товари и логистични дейности в пристанищната зона, като осигурява ефективност, безопасност и съответствие с нормативните изисквания и нормативните актове
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Дефинира теоретични понятия за прием, обработка и предаване на товари Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано изпълнява възложената практическа задача, свързана с прием, обработка и предаване на товари • Спазено е времето за изпълнение на задачата
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 10	**Складово дело**
Резултат от учене 10.1	Познава класификацията и транспортните характеристики на товарите
Знания	• Класифицира видовете товари • Изброява транспортните характеристики на товарите • Изброява процесите и явленията, протичащи в товарите • Различава свойствата и условията за съхранение на видовете товари • Обяснява методите и средствата за определяне масата на товарите • Обобщава условията за запазване на товарите
Умения	• Различава видовете товари • Диференцира процесите, явленията, условията за съхранение на видовете товари • Систематизира товарите по транспортни свойства
Компетентности	• Способен е самостоятелно и отговорно да подготви товарите в пристанището за обработка
Резултат от учене 10.2	Дефинира същността и принципите на складовото стопанство
Знания	• Класифицира пристанищните складове по различни признаци • Обяснява методите за складиране • Познава техническата експлоатация на складовете • Организира складовите работи
Умения	• Прави подбор на пристанищните складове по различни

ПРОЕКТ

	признаци • Различава процесите, явленията условията за съхранение на видовете товари • Намира правилния начин за съхранение на товарите • Проявява умения за организиране на складовите работи
Компетентности	• Способен е самостоятелно и отговорно да съхранява и опазва товарите в пристанищни складове
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Дефинира теоретични понятия за класификацията и транспортните характеристики на товарите и складовото стопанство Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано изпълнява възложената практическа задача, свързана с прием, обработка и предаване на товари • Спазено е времето за изпълнение на задачата
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 11	**Експлоатация на флота**
Резултат от учене 11.1	Дефинира техническите и експлоатационните характеристики на търговския и пътническия флот
Знания	• Посочва необходимостта от транспорт • Познава специфичната терминология и дефинира понятия • Познава същността на транспортния процес • Описва предназначението на подвижния състав на флота • Описва видовете кораби, устройство на кораба и видовете корабни товарни устройства • Изброява фазите за извършване на морските превози
Умения	• Използва свободно специфичната терминология • Обяснява необходимостта от транспорт • Разпознава технико-експлоатационните характеристики на кораба и корабните товарни устройства
Компетентности	• Взема оптимално решение при избора на обслужване и услуги в морското корабоплаване
Резултат от учене 11.2	Прилага нормативните актове, свързани с експлоатацията на флота
Знания	• Дефинира съдържанието на нормативната уредба, прилагана в процеса на експлоатация на морския транспорт • Назовава правата и задълженията си като участник в трудовия процес • Описва договорните отношения между страните, участващи в транспортния процес
Умения	• Информира се за новости в областта на нормативната уредба, свързани с пряката работа • Прилага нормативните актове, необходими за безопасното изпълнение на конкретната експлоатационна дейност

ПРОЕКТ

Компетентности	• Самостоятелно и отговорно работи съгласно нормативните изисквания на конкретната трудова дейност
Резултат от учене 11.3	Класифицира и организира морските товарни и пътнически превози
Знания	• Дефинира товаропотоци и пътникопотоци • Изброява видовете морски превози • Познава същността на трамповото корабоплаване • Описва характеристиките на трамповото корабоплаване • Познава същността на линейното корабоплаване • Описва характеристиките на линейното корабоплаване • Описва организацията на превоз на товари при особени обстоятелства • Описва организацията на пътническите превози • Осъществява ефективен контрол в експлоатацията на флота
Умения	• Използва свободно специфичната терминология • Организира морските превози • Разпознава условията за фрахтоване на морските кораби при различните превози • Прилага основни икономически закони в сферата на водния транспорт, международната търговия и бизнес комуникациите
Компетентности	• Способен е да използва по предназначение функционалностите на формите за осъществяване на морски превоз
Резултат от учене 11.4	Познава и използва основни превозни документи
Знания	• Различава условията в договора за покупко-продажба • Познава специфичните особености на договорите за морски превоз • Различава видовете договори • Класифицира видовете пратки • Разграничава правата и задълженията на товародателя и товарополучателя • Описва други превозни документи
Умения	• Прилага правилата за морски превоз • Различава видовете договори • Идентифицира условията в договорите
Компетентности	• Способен е самостоятелно и ефективно да приложи нормативната уредба
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Поставените задачи са изпълнени самостоятелно и в рамките на предварително зададеното за това време Част по практика на професията: • Демонстрирани са основни знания, умения и компетентности, свързани с употребата на ИКТ, свързани с професионалната дейност
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално

ПРОЕКТ

	задание по практика
ЕРУ 12	**Експлоатация на пристанища**
Резултат от учене 12.1	Организира претоварната дейност в пристанището
Знания	• Различава норми за обработка на корабите в пристанищата • Работи с типови технологични карти • Класифицира товари • Познава технологията на претоварване на различни видове товари • Описва техниката на безопасност при претоварни операции
Умения	• Определя броя на корабите и продължителността на престоя им за товаро-разтоварни операции • Разчита технологични карти • Разпознава изискванията за безопасност при претоварните операции
Компетентности	• Способен е самостоятелно да организира обработката на корабите в пристанищата
Резултат от учене 12.2	Работи с различни видове договори при обработка на товари
Знания	• Познава нормативните изисквания и вътрешнопристанищните правила за обработка на товари • Познава договори за морски превоз • Познава договори за обработка на товари в пристанището • Използва транспортни и пристанищни документи • Назовава основни термини и фрази на чужд език по професията, свързани с процедура, комфорт и състояние на клиента
Умения	• Различава договорите за обработка на товари в пристанището • Работи с договори за обработка на товари • Обяснява на разбираем чужд език основната цел, времетраене и очаквания при експлоатационната дейност в пристанищата
Компетентности	• Способен е самостоятелно и отговорно да проверява и обработва товари съгласно изискванията на нормативната уредба и вътрешните правила
Резултат от учене 12.3	Познава подемно-транспортна техника в претоварната дейност
Знания	• Познава общото устройство на подемно-транспортна техника • Описва видовете подемно-транспортна техника • Разпознава универсалните и специализираните товарозахватни приспособления и инвентар • Диференцира кейова и тилова механизация
Умения	• Подбира правилно товароподемни машини и товарозахватни приспособления • Осъществява превантивни мерки за сигурност на товарите • Спазва изискванията за претоварна дейност
Компетентности	• Ефективно използва необходимата подемно-транспортна техника в претоварната дейност

ПРОЕКТ

Резултат от учене 12.4	Стифира товари при спазване на изискванията за съхранение
Знания	• Познава нормативните изисквания и вътрешнопристанищните правила за прием на товари • Изброява видовете транспортни опаковки • Познава различните маркировки, поставени върху товари • Класифицира видовете товари • Разпознава специфичните товари • Диференцира начините за стифиране и складиране в зависимост от вида на товара и възможностите на пристанището
Умения	• Използва терминологията • Разчита маркировката в зависимост от спецификата на товара • Спазва правилата за стифиране на товарите и условията за съхранение
Компетентности	• Ефективно използва складовото стопанство
Резултат от учене 12.5	Използва счетоводни и транспортни документи
Знания	• Познава документите, уреждащи взаимоотношенията, възникващи при транспортиране на товари • Разпознава документи, съпътстващи осъществяването на превоз на товари • Познава предназначението, съдържанието и изискванията към основните счетоводни и транспортни документи (например фактури, приемно-предавателни протоколи, товарителници, товарителници по Конвенцията за договора за международен автомобилен превоз на стоки (CMR), документи за доставка и експедиция) • Познава основните принципи на международните морски и пристанищни регулации
Умения	• Работи със счетоводни и транспортни документи, свързани с превоз на товари по море • Разпознава, попълва и използва правилно счетоводни и транспортни документи при обработка, съхранение и придвижване на товари • Умее да координира дейности между различни пристанищни служби и звена • Спазва нормативните изисквания за счетоводни и транспортни документи
Компетентности	• Ефективно използва необходимата документация и планира товаро-разтоварни дейности и движението на плавателни съдове в пристанищната зона и координира дейности между различни пристанищни служби и звена
Резултат от учене 12.6	Безопасно извършва претоварната дейност в пристанището
Знания	• Описва здравословни и безопасни условия на труд при работа с товари в зависимост от спецификата им • Разпознава видовете и приложението на предпазните средства • Организира безопасно извършване на претоварната дейност в зависимост от вида на обработвания товар

ПРОЕКТ

	• Познава характеристиките и устройството на морско пристанище
Умения	• Координира действията за безопасно извършване на претоварната дейност в пристанището • Спазва изискванията за безопасност
Компетентности	• Способен е самостоятелно да организира безопасно извършване на претоварната дейност в пристанището
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Поставените задачи са изпълнени самостоятелно и в рамките на предварително зададеното за това време Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано изпълнява възложената практическа задача, свързана с експлоатацията на пристанища и нейната специфика • Спазено е времето за изпълнение на задачата
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 13	**Експлоатационна дейност на търговски пристанища и корабоплавателни компании**
Резултат от учене 13.1	Обработва данни и координира товаропотоците в пристанища
Знания	• Познава видовете софтуер, използван при обработка и транспортиране на товари • Познава организацията на работа в пристанище • Съставя и обработва пристанищни документи
Умения	• Попълва формуляри • Планира дейностите по транспортиране на товари • Координира работата и обменя информация
Компетентности	• Способен е самостоятелно и отговорно да изготвя графици, заявки и обработва данни
Резултат от учене 13.2	Осигурява експедицията на товари
Знания	• Познава експедирането на товари с жп вагони, автомобили и кораби • Познава технико-експлоатационните характеристики на товарните превозни средства • Диференцира ред за експедиция • Познава изискванията към тара, номенклатура и тегло на товари • Използва търговски транспортни документи, изисквани за превоз на товари
Умения	• Организира транспортно-експедиторската обработка • Приема, проверява, заверява документи по експедиция на вносни товари • Приема, проверява, заверява документи по експедиция на износни товари • Завежда документи, свързани с експедиция на товари
Компетентности	• Способен е самостоятелно да организира транспортно-

ПРОЕКТ

	експедиторската обработка на товари съгласно изискванията на нормативната уредба и вътрешните правила на пристанище
Резултат от учене 13.3	Извършва приемане, стифиране, съхранение и опазване на товари
Знания	• Дефинира видове маркировка и приложението им • Назовава правила за опазване на товарите • Описва видове складове по различни признаци • Познава изискванията към товарите при приемане, стифиране и съхранение • Разпознава методите за складиране на товари • Познава складовото пристанищно стопанство и складовите подемно-транспортни машини • Назовава здравословните и безопасните условия на труд в складовете в зависимост от вида на товара
Умения	• Идентифицира изискванията за приемане, стифиране, съхранение и опазване на товари • Осъществява превантивни мерки за сигурност на товарите • Осъществява подбор на складовите подемно-транспортни машини • Спазва изискванията за здравословните и безопасните условия на труд в складовете в зависимост от вида на товара
Компетентности	• Участва адекватно и отговорно при приемане, стифиране, съхранение и опазване на товари
Резултат от учене 13.4	Извършва оперативно планиране и експлоатационна работа в пристанища
Знания	• Познава сменно-денонощното планиране • Описва структурата и функциите на оперативен отдел • Описва реда за организиране работата на бригадите • Изброява правила при обработка на кораби в пристанища
Умения	• Анализира оперативната работа в пристанищата • Осъществява оперативен контрол • Организира скоростната обработка на корабите и работата на бригадите
Компетентности	• Способен е отговорно да организира екип за извършване на оперативен контрол и отчет относно работата на пристанище
Резултат от учене 13.5	Извършва транспортно-спедиторско обслужване
Знания	• Познава митническото законодателство и формалности по товарите • Проверява външнотърговски товари, транспортирани с кораби • Разпознава основни документи при транспортиране и спедиция на товари • Познава логистични транспортни схеми • Описва мултимодални превози • Изброява международни транспортни коридори
Умения	• Работи с нормативни, транспортни документи и типови технологични карти

ПРОЕКТ

	• Координира дейностите по транспортно-спедиторското обслужване на товари • Спазва изискванията на договорите и транспортните клаузи, заложени в тях
Компетентности	• Комуникира ефективно и координира товаро-разтоварни дейности и оперативни процеси в пристанищна среда • Извършва транспортно-спедиторско обслужване в съответствие с нормативната уредба, вида на товара и изискванията на клиента • Прецизно и точно следи за изпълнение на транспортно-спедиторско обслужване на товари
Резултат от учене 13.6	Прилага правилата за агентиране на морски кораби и корабен брокераж
Знания	• Познава функциите на агента • Описва техниката на агентирането • Изброява видовете агенти и задълженията им • Дефинира дисбурсментска сметка • Описва същност на корабното посредничество (покупко-продажба, предлагане и наемане на кораби) • Изброява права, задължения и отговорности на корабния брокер
Умения	• Разграничава корабен агент от корабен брокер • Организира входящ и изходящ контрол, престой на кораба в пристанището • Осигурява комплексно обслужване на кораба • Преговаря и сключва сделки, разменя оферти и контраоферти в качеството на корабен брокер • Спазва изискванията за превоз на товари по море
Компетентности	• Действа адекватно и отговорно при комуникация с клиенти • Комуникира ефективно с клиенти
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Поставените задачи са изпълнени самостоятелно и в рамките на предварително зададеното за това време Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано изпълнява възложената практическа задача, свързана с експлоатационна дейност на търговски пристанища и корабоплавателни компании • Спазено е времето за изпълнение на задачата
Средства за оценяване:	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

4. Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Организация и експлоатация на пристанища и флота“

Степен на	Ниво по	ЕРУ № …

ПРОЕКТ

професионална квалификация	ЕКР/НКР	от списъка по т. 3.1. (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е от специфичната ПП)
II	3	неприложимо
III	4	неприложимо

5. Изисквания към материалната база

5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Обучението по теория на професията се провежда в учебен кабинет или в учебна зала. Учебният кабинет е оборудван с работно място за всеки обучаван, като обзавеждането включва: работно място на обучаващия (работна маса и стол), работно място за всеки обучаван (работна маса и стол), учебна дъска, мебели (шкафове за различни цели), екран и стойки за окачване на табла, флипчарт и учебно-технически средства (видеотехника, компютър, мултимедия и интернет); комплекти техническа документация (правилници, инструкции, работни карти, бланки и други), съвременна справочна и каталожна литература. Към учебния кабинет е желателно да има и хранилище за съхраняване на учебно-техническите средства и техниката по учебните предмети от отрасловата и специфичната професионална подготовка. За онагледяване на обучението са необходими: табла, схеми, слайдове; действащи макети, модели и реални образци; учебни видеофилми; програмни продукти; електронни уроци, каталози, инструкции, справочници, фирмени материали и др.

Изискванията към кабинетите за обучение по теория на професията включват следното:

Техническо оборудване:

- Компютър/лаптоп за преподавателя с подходящ софтуер, проектор или интерактивна дъска за визуализация на учебното съдържание, принтер и скенер (при необходимост от практическо упражнение с документи), интернет достъп за използване на информационни ресурси и електронни платформи;
- Обучителни ресурси и средства: учебни табла, схеми и карти, илюстриращи структурата на пристанище, видове кораби, транспортни схеми, логистични и складови процеси, мултимедийни уроци и видеоматериали за пристанищни операции, макети или модели (ако са налични) на кораби, контейнери, подемно-транспортни средства, набор от примерни документи, използвани в пристанищната и транспортната дейност (товарителници, CMR товарителници, фактури и други), учебни помагала, нормативна уредба, справочници по спедиция, транспорт и логистика.

Специализиран софтуер (по възможност):

- софтуерни симулации за управление на пристанищна дейност или логистични процеси;
- програми за създаване и попълване на транспортни документи;
- елементи на WMS (Warehouse Management Systems) или софтуерни ERP системи, свързани със складова и транспортна дейност.

Съчетаването на тези елементи е от съществено значение за създаване на ефективна учебна среда, която да подкрепя както теоретичното обучение, така и подготовката на учениците за бъдещата им професионална реализация.

ПРОЕКТ

5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

За практическото обучение по професията „Организация и експлоатация на пристанища и флота“ и във връзка с многообразието на дейностите, които обучаваният трябва да усвои, е необходимо то да се извършва в реална работна среда. Обучението по практика на професията се провежда в учебни бази и производствени условия.

Оборудване и обзавеждане на учебната база: Изискванията към учебната база за обучение по практика на професията в контекста на работа в пристанище трябва да отговорят на специфичните нужди на обучаващите се и да осигуряват условия за придобиване на практически умения в реална работна среда. Ето какви са основните характеристики, обзавеждане, оборудване и софтуер, които трябва да бъдат осигурени:

Учебната база трябва да бъде:

- разположена в непосредствена близост до функциониращо пристанище или да бъде част от съществуващо пристанище, за да могат обучаващите се да получат опит в реални условия;
- приближена до реална производствена среда – учебната база трябва да осигурява условия, близки до реалните дейности в пристанищната и транспортната логистика;
- безопасна и достъпна за всички обучаеми – съгласно нормативните изисквания за БЗР (безопасност и здраве при работа);
- гъвкава – позволява провеждане на индивидуална и групова практика по различни дейности (логистика, документооборот, симулации и др.);
- реалната или симулираната документация – товарителници, фактури, CMR товарителници, приемно-предавателни протоколи, митнически документи и др.;
- учебен склад/логистичен кът (ако е приложимо) – зона за симулация на товаро-разтовара;
- софтуер за складова логистика (WMS) – за въвеждане, проследяване и управление на стокови наличности;
- ERP или TMS системи – за обучение по управление на транспортни и логистични процеси;
- симулационни програми за управление на пристанищни дейности и транспортни мрежи;
- офис пакет (MS Office, LibreOffice) – за попълване на таблици, създаване на документи и отчети;
- електронна платформа за обучение и оценяване – за обмен на задания, тестове, контроли и проекти;
- оборудване – проектор, екран, компютри;
- тренировъчни съоръжения: модели на кораби, портови терминали, кранове, товарни единици и други, които да се използват в обучението за симулиране на различни ситуации;
- облекло и защитни средства: съответните защитни облекла (каски, ръкавици, защитни обувки и други) за работа в условията на реалната работна среда;
- част от реални работни зони: работни станции и терени за симулации на различни операции, свързани с разтоварване, товарене и обработка на товари;
- морски и товарни симулатори: специализирани симулатори за обучение в областта на корабоплаването и морската навигация, които да позволят безопасни тренировки;

ПРОЕКТ

- система за управление на товарите и складовете: компютризирани системи за мониторинг и управление на товаро-разтоварните процеси, които ще позволят обучаващите се да научат как да работят с модерни технологични решения в логистиката;
- съоръжения за безопасност: специализирани тренажори за обучение по пожарна безопасност, първа помощ и аварийно реагиране;
- системи за управление на портови операции (Terminal Operating System – TOS): софтуер, който се използва за планиране и управление на пристанищните операции (товарене, разтоварване, съхранение на стоки) и др.;
- системи за управление на логистиката: софтуер за проследяване и управление на доставките, включително за оптимизация на пътища, време за транспорт и съхранение на стоки и др.

Производствената практика в реална работна среда (пристанище) трябва да създава условия обучаемите да преминават през различни етапи на работа в реални условия на пристанището, като участие в манипулацията на товари, управление на пристанищните операции и взаимодействие с различни служби.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от професионално направление „Транспорт, корабоплаване и авиация“ от област на висше образование „Технически науки“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с Постановление № 125 от 2002 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 64 от 2002 г., последно допълнение, бр. 94 от 2005 г.), съответстващи на професията.

Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без професионална квалификация „учител“, придобили професионална квалификация по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните си знания, умения и компетентности.

ПРОЕКТ